

Motion

1978/79:2555

av Frida Berglund m. fl.

med anledning av propositionen 1978/79:112 om regionalpolitik

Vid utformningen av det framtida stödet till glesbygderna (propositionen 9.2) har arbetsmarknadsministern följt sysselsättningsutredningens och glesbygdsdelegationens förslag att en fortsatt satsning på glesbygderna är angelägen samt att de olika stödformerna sammanförs för vinnande av större effektivitet och enklare administrativ handläggning.

I propositionen (s. 125) anges att stödet till företag i glesbygder till övervägande del torde komma att avse areella näringar, varför det förutsättes att ärenden rörande det nya stödet normalt prövas av lantbruksnämnden. Även om lantbruksnämnderna administrerat det stöd som utgår inom ramen för jordbrukspolitiken så är nämndernas ställning inom administrationen inte sådan att glesbygdsmedlemmarnas behov av arbete och service upplevs som angelägna inom lantbruksnämnderna. Att nämnderna genom sina ordsambud skulle ha en god förankring i glesbygderna är en uppfattning som knappast verifieras av ordsambuden själva och ännu mindre av den ordsambefolkning som hos lantbruksnämnden förgäves värdjat om stöd för förbättrade utkonstmöjligheter.

Enligt vår mening manar redan detta faktum till försiktighet, så att man inte splittrar upp också det nya stödet till förfång för effektivitet i tillämpningen och regionalpolitisk översiktlighet i handläggningen av ärendena.

Tidigare riksdagsbeslut har under senare år inneburit en strävan att decentralisera handläggningen av regionalpolitiska frågor till länsplanet. Inom arbetsmarknadspolitiken har denna utveckling medfört att landshövdingen som ordförande i länsarbetsnämnden tillsammans med länsarbetsdirektören avgör ett stort antal ärenden i delegation. Därigenom uppnår man en samordning också till sådana frågor som i övrigt handläggs på länsstyrelsen utan att finansieras med arbetsmarknadsmedel.

Om stöd till företag i glesbygd återförs, som faktiskt föreslås, till lantbruksnämnden försvåras och i värsta fall omintegörs en sådan inte bara önskvärd utan även nödvändig samordning mellan olika aktiviteter och skilda finansärer. Ofta är det så att glesbygdsföretagen inte är renodlade jordbruksföretag utan kombinationsföretag, som vid sidan av ett mindre jordbruk med mjölkproduktion bygger på kompletteringsaktiviteter, som t. ex. turism i mindre skala, reparationsverkstad, bensinförsäljning, service med elinstallation, smedja m. m. Dessa företag är typiska för en ny syn på regionalpolitiken. De är inte representativa för lantbruksnämndens verksamhet mer än till en mindre del. Inom Norrbottensdelegationen har man utbildat en praxis som innebär att alla berörda länsorgan sammanträder inför

delegationens ordförande, varvid man enas om vilket organ som skall svara för genomförandet av projektet och hur det skall finansieras. Fördelen med denna ordning är att frågan regelmässigt kan avgöras på ett sammanträde även om den berör flera olika sektorer inom förvaltningen.

Det torde vara realistiskt att även i fråga om stöd till företag i glesbygd, enligt den nya utformningen, en liknande samordning tillämpas samt att ledningen av samordningsarbetet anförtros länsstyrelsen.

Administrationen av det nya glesbygdsstödet bör självfallet anpassas till redan gällande regler för handläggningen av regionalpolitiska frågor. Det ingår sålunda i länsstyrelsens arbetsuppgifter att fastställa regionalpolitiska handlingsprogram för näringslivet, inte minst för de areella näringarna. Vidare skall länsstyrelsen fastställa länsarbetsnämndens program för beredningsarbeten och därvid prioritera sysselsättningsprojekten inbördes.

Stödet till företag i glesbygd skall självfallet inlemmas så långt möjligt är i de regionalpolitiska handlingsprogrammen för näringslivet och samordnas med länsarbetsnämndernas sysselsättningsskapande aktiviteter. Det är naturligt att denna uppgift tillkommer länsstyrelsen, som därvid självklart skall samverka med kommunerna och olika länsorgan.

I december 1976 beslöt riksdagen att ansvaret för den långsiktiga sysselsättningsplaneringen i länen skulle åligga länsstyrelsen. Det nya glesbygdsstödet bör ses som ett värdefullt instrument för länsstyrelsen i denna verksamhet. Våren 1977 beslöt riksdagen vidare att ansvaret för samernas sysselsättning på regional nivå skulle åvila länsstyrelsen/länsarbetsnämnden. Detta har motiverat att länsstyrelserna nu utarbetar regionalpolitiska handlingsprogram för rennäringen. I Norrbottens län planeras omfattande aktiviteter inom hemslöjd såväl inom renskötseområdet som inom länets skogsbygder, varvid samarbete etableras med hemslöjdsföreningen i länet, de aktiva slöjdarna, arbetsmarknadsverket och berörda kommuner. Att nu överföra dessa ärenden till lantbruksnämnden för handläggning skulle sannolikt innebära att verksamheten skulle avbrytas. Denna farhåga bygger på det faktum att den sysselsättningskonsulent för samerna som genom 1977 års riksdagsbeslut avsågs att tillföras lantbruksnämnden i Norrbottens län enligt lantbruksstyrelsens direktiv inte får samarbeta med Norrbottensdelegationen för att förbättra samernas sysselsättning genom hemslöjden. Sysselsättningskonsulenten administreras enligt uppgift som lämnats från Norrbottensdelegationen helt av lantbruksstyrelsen i Jönköping och inte av lantbruksnämnden.

I propositionen talas om värdet av att glesbygdsstödet samordnas med jordbrukspolitiken. Det vore beklagligt om glesbygdsstödet skulle underordnas jordbrukspolitiken och därmed lantbruksstyrelsen. Det är länsprogramarbetet som aktualiserat behovet av en aktiv glesbygdspolitik. Även införandet av B-stödet till de mindre jordbruken år 1971 byggde på krav från främst de norrländska länsstyrelserna. Psykologiskt och politiskt har det varit beklagligt att omsorgen om undersysselsatta småbrukare samt utslagna skogsarbe-

tare och renskötare har betraktats som en jordbrukspolitisk fråga, och dessa socialt utsatta grupper har följaktligen behandlats som om de vore storjordbrukare på skånska slätten.

För att stödet till glesbygden skall bli effektivt synes det nödvändigt att besluten om stöd till projekten centraliseras till länsstyrelsen samt att lantbruksnämnden, andra länsorgan och kommunerna är aktivt verksamma som initiativtagare till och i samarbete med länsstyrelsen beredare av projekt samt i konsekvens härtill också verkställare av länsstyrelsens beslut vid projektets genomförande.

Med stöd av vad som anförts hemställer vi

att riksdagen måtte uttala

1. att det nya glesbygdssstödet bör betraktas som inledningen till en regionalpolitiskt motiverad glesbygdspolitik, som utformas mer från sociala och sysselsättningspolitiska värderingar än från gängse jordbrukspolitiska principer,
2. att det nya glesbygdssstödet bör administreras av länsstyrelsen, som har att samarbeta med statliga länsorgan, utvecklingsfonden och kommunerna för att ernå effektivitet, smidighet och en omsorgsfull resursanvändning, med rätt för länsstyrelsen att delegera lämpliga funktioner till nyssnämnda organ.

Stockholm den 19 april 1979

FRIDA BERGLUND (s)

CURT BOSTRÖM (s)

INGVAR SVANBERG (s)

KERSTIN NILSSON (s)

STEN-OVE SUNDSTRÖM (s)

KARL-ERIK HÄLL (s)